

طراحی مدل مدیریت زنجیره تامین اقلام بهداشتی برای گروههای آسیب پذیر در حوادث و بلایا در ایران

چکیده

مقدمه: هرگونه بلایای بزرگ مانند زلزله با نیاز فوری به انواع منابع در منطقه آسیب دیده همراه است که منابع پزشکی، منابع انسانی و منابع زیرساختی از اهم نیازها می باشند. پاسخ سریع به این نیازها، می تواند میزان خسارات و تلفات انسانی فاجعه را کاهش دهد. مدیریت زنجیره تامین شامل یک سیستم مدیریتی جامع اعم از مدیریت اطلاعات، نحوه تصمیم گیری در مورد پشتیبانی، تامین و توزیع اقلام مورد نیاز جهت در دسترس بودن به موقع این اقلام برای مصرف کننده نهایی می باشد. در حوادث و بلایا افراد آسیب پذیر بیش از سایر گروهها دچار مشکلات می شوند. وضعیت بهداشتی این افراد و نیاز آنان به اقلام بهداشتی و همچنین چالشهای پیش روی آنان یکی از مسائل کمتر کار شده این حیطه از بلایا می باشد.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه کاربردی با رویکرد کیفی با استفاده از روش تحلیل تماتیک می باشد. در این پژوهش که سه مرحله داشت ابتدا یک مطالعه تطبیقی جهت شناسایی نقاط تشابه و تفاوت و بررسی ساختارها و فرآیند های مدیریت زنجیره تامین اقلام بهداشتی برای گروههای آسیب پذیر در حوادث و بلایا انجام گرفت. سپس چالشها، نقاط قوت و فرصت ها، ابعاد و مولفه ها و همچنین شناسایی نیازهای گروه های آسیب پذیر انجام یافت. در نهایت مدل اولیه استخراج شده با روش دلفی اعتبار سنجی و مدل نهایی طراحی گردید.

یافته ها: با انجام مطالعه تطبیقی تعداد ۸ محور اصلی استخراج شده و ۳۹ مولفه شناسایی شدند که عبارت بودند از: زیر ساخت ها، نیروی انسانی، تولید، تهیه و تامین، ذخیره و انبارش، ساختار مدیریتی، نوع اقلام، دسترسی و سیستم توزیع. در مرحله دوم پس از ادغام و خلاصه سازی تعداد ۱۷۰ کد شناسایی شدند که در ۴۷ زیر طبقه و ۱۷ طبقه و ۳ مضمون جای داده شدند. سه مضمون اصلی با عناوین عوامل تسهیل کننده، عوامل بازدارنده و راهبردهای ارتقاء (ابعاد و مولفه ها) شناسایی شدند. همچنین طبقات شناسایی شده عبارتند از: ۱- نیروهای مردمی همدل ۲- فرهنگ از خود گذشتگی ۳- ظرفیت شبکه بهداشت کشور ۴- مشارکت درون و برون سازمانی ۵- خودکفایی کشور ۶- مدیریت نا کارآمد ۷- بی اعتمادی جامعه به مسئولین ۸- زیرساختهای ضعیف ارتباطی و اطلاعاتی ۹- فرهنگ نامناسب ۱۰- انبارش نامناسب اقلام بهداشتی ۱۱- ناهماهنگی در توزیع اقلام بهداشتی ۱۲- تقویت سیستم های ارتباطی ۱۳- راه اندازی سیستم ارزیابی سریع نیازها ۱۴- طراحی مدیریت یکپارچه ۱۵- ارتقا سطح آگاهی جامعه ۱۶- تامین، توزیع و نگهداری مناسب اقلام بهداشتی ۱۷- مدیریت دانش. سپس در سه محور نوع اقلام، تعداد اقلام و نحوه بسته بندی اقلام نیازهای گروه های آسیب پذیر به اقلام بهداشتی شناسایی شدند. در نهایت مدل اولیه طراحی شده با روش دلفی اعتبار سنجی و نهایی شد.

نتیجه گیری: مدل پیشنهادی این مطالعه می‌تواند به عنوان راهنمای عملیاتی سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران در جهت اثربخشی فرآیندهای برنامه ریزی، هماهنگی، اجرا و کنترل این چرخه اجرا گردد، عواملی مانند نیازسنجی به موقع، تقویت زیر ساخت های ارتباطی، تهیه و تامین به هنگام ارقام، پیش‌بینی و تامین اعتبارات و بودجه و همچنین وجود مدیریت یکپارچه و تولید ثابت و دپوی منطقه‌ای در رابطه با ذخیره و انبارش و وجود سیستم ثبت نام و رهگیری و پایش در توزیع از مهمترین ابعاد این مدل به شمار می آیند.

واژگان کلیدی: مدیریت زنجیره تامین ، ارقام بهداشتی، گروه های آسیب پذیر، بلایا، ایران